

www.e-rara.ch

Principia sermonis Graeci

Hirzel, Hans Heinrich

Turici, 1784

Zentralbibliothek Zürich

Shelf Mark: Gal Sp 363

Persistent Link: <http://dx.doi.org/10.3931/e-rara-85145>

Caput undecimum. De comparatione.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

<i>Sing.</i>	N. V.	πολύς	πολλή	πολύ
	G.	πολλῶ	πολλῆς	πολλῶ
	D.	πολλῶν	πολλῆν	πολλῶν
	A.	πολύν	πολλήν	πολύ
<i>Dual.</i>	N. A. V.	πολλῶ	πολλᾶ	πολλῶ
	G. D.	πολλοῖν	πολλαῖν	πολλοῖν
	<i>Plural.</i>	πολλοί	πολλαί	πολλά &c.

CAPUT UNDECIMUM.

De Comparatione.

§. I. Comparatio est vel regularis, vel irregularis.

§. II. Comparatio regularis fit in $\tau\epsilon\rho\theta$, superlativus definit in $\iota\alpha\lambda\theta$, ut: $\Sigma\omicron\phi\omicron\varsigma$ sapiens, $\sigma\omicron\phi\omega\tau\epsilon\rho\theta$, $\sigma\omicron\phi\omega\tau\alpha\lambda\theta$.

N. I. Terminatio in $\alpha\rho$, $\epsilon\varsigma$, $\epsilon\iota\varsigma$ simpliciter affumit $\tau\epsilon\rho\theta$ & $\iota\alpha\lambda\theta$, ubi jota abjicitur, ut:

Μάκαρ	beatus,	μακάροτεροθ,	μακάρισταθ.
Ἀπλῆς	simplex,	ἀπλῆτεροθ,	ἀπλῆσταθ.
Χαρίεις	gratiosus,	χαριῆτεροθ,	χαριῆσταθ.

2. Terminatio $\omega\upsilon$ addit has terminationes plurali masculino, ut: $\sigma\omega\phi\rho\omega\upsilon$ temperans in plur. $\sigma\omega\phi\rho\omega\upsilon\epsilon\varsigma$, format $\sigma\omega\phi\rho\omega\upsilon\epsilon\varsigma\epsilon\rho\theta$, $\sigma\omega\phi\rho\omega\upsilon\epsilon\varsigma\alpha\lambda\theta$.

3. $\alpha\varsigma$, $\eta\varsigma$, $\upsilon\varsigma$ addunt has terminationes ad neutrum singulare.

Μέλας	niger,	μελάντεροθ,	μελάνταθ.
Ἐυσεβής	pius,	εὐσεβέτεροθ,	εὐσεβῆσταθ.
Ἐυρύς	latus,	εὐρύτεροθ,	εὐρύταθ.

4. $\omicron\varsigma$ abjicit suum sigma, ut: $\epsilon\acute{\nu}\delta\omicron\zeta\theta$ gloriosus, $\epsilon\acute{\nu}\delta\omicron\zeta\omicron\tau\epsilon\rho\theta$, $\epsilon\acute{\nu}\delta\omicron\zeta\omicron\tau\alpha\tau\theta$; $\pi\rho\tilde{\alpha}\theta$ mitis, $\pi\rho\tilde{\alpha}\theta\epsilon\rho\theta$, $\pi\rho\tilde{\alpha}\theta\alpha\lambda\theta$.

N. I. Præcedente vocali longa aut diphthongo manet \omicron ; præcedente brevi mutatur in ω : $\epsilon\acute{\nu}\delta\omicron\zeta\theta$ gloriosus, $\epsilon\acute{\nu}\delta\omicron\zeta\omicron\tau\epsilon\rho\theta$, $\epsilon\acute{\nu}\delta\omicron\zeta\omicron\tau\alpha\tau\theta$; $\pi\alpha\lambda\alpha\iota\omicron\varsigma$ vetus, $\pi\alpha\lambda\alpha\iota\omicron\tau\epsilon\rho\theta$, $\pi\alpha\lambda\alpha\iota\omicron\tau\alpha\tau\theta$; $\sigma\omicron\phi\omicron\varsigma$ sapiens $\sigma\omicron\phi\omega\tau\epsilon\rho\theta$, $\sigma\omicron\phi\omega\tau\alpha\tau\theta$.

2. Quædam præcedente ancipite utramque habent vocalem: $\iota\sigma\omicron\varsigma$ æqualis, $\iota\sigma\omicron\tau\epsilon\rho\theta$ & $\iota\sigma\omega\tau\alpha\tau\theta$. Ita formantur $\iota\kappa\alpha\upsilon\omicron\varsigma$ artus, $\iota\chi\upsilon\rho\omicron\varsigma$ fortis, $\phi\alpha\upsilon\omicron\varsigma$ perspicuus.

3. Attici in comparando utuntur insuper tribus aliis terminationibus, veluti

a. in $\alpha\iota\tau\epsilon\rho\theta$ & $\alpha\iota\tau\alpha\tau\theta$: $\iota\delta\iota\theta$ proprius, $\iota\delta\iota\alpha\iota\tau\epsilon\rho\theta$, $\iota\delta\iota\alpha\iota$

πατ[Ⓞ]. Sic quoque ἡσυχ[Ⓞ] *quietus*, ἴσ[Ⓞ] *aqualis*, μέσ[Ⓞ] *medius* &c.

b. in εσερ[Ⓞ] & εσατ[Ⓞ]: σπεδαῦ[Ⓞ] *studiosus*, σπεδαίεσερ[Ⓞ], σπεδαίεσατ[Ⓞ]. Sic ἀκρατ[Ⓞ] *merus*, ἀφθον[Ⓞ] *invidia* *expers* &c.

c. in ισερ[Ⓞ], ισατ[Ⓞ]: λάλ[Ⓞ] *loquax* communiter λαλίσερ[Ⓞ], λαλίσατ[Ⓞ]: ita attice ὀλίγ[Ⓞ] *paucus*, πτωχός *pauper*, ἀλαζών *superbus*, ψευδής *mendax*, ψευδίσατ[Ⓞ] &c.

§. III. Comparatio irregularis fit in comparativo in ων, in superlativo in εος. Γλυκὺς *dulcis*, γλυκίων, γλυκίσι[Ⓞ]. Obtinet autem præcipue in quibusdam desinentibus in ος & υς, ut: ἀσυχρός *turpis*, ἀσυχρίων, ἀσυχρίσι[Ⓞ]; ἐχθρός *inimicus*, ἐχθρίων, ἐχθρίσι[Ⓞ]; καλός *pulcher*, καλλίων, καλλίσι[Ⓞ]; ῥαδί[Ⓞ] *facilis*, ῥαίτων, ῥαίσι[Ⓞ] & per contractionem ῥάφτων, ῥάφσι[Ⓞ]; ταχύς *celer*, ταχίων, ταχίσι[Ⓞ].

N. Adjectiva in υς acutum utramque admittunt comparationem ut:

Γλυκὺς, γλυκύτερ[Ⓞ], γλυκύτατ[Ⓞ].

Γλυκὺς, γλυκίων, γλυκίσι[Ⓞ]. Sic quoque

Ἐχθρός, ἐχθρότερ[Ⓞ], ἐχθρότατ[Ⓞ].

Ἐχθρός, ἐχθρίων, ἐχθρίσι[Ⓞ].

Φίλ[Ⓞ] in superlativo habet φιλωτάτ[Ⓞ], φίλατ[Ⓞ] & φίλισι[Ⓞ].

§. IV. Datur aliud comparationis genus, quod a communi regula longius recedit, ut

Ἄγαθος bonus.	{	ἀμείνων, ἀγαθώτατ [Ⓞ] .	} melior, optimus.
		ἀρείων, ἀρίσι [Ⓞ] .	
		βελτίων, βέλτισ [Ⓞ] .	
		κρείσων, κράτισ [Ⓞ] .	
		λωίων & λώων, λώσι [Ⓞ] .	

Κακός malus.	{	κακίων, κάκισ [Ⓞ] .	} pejor, pessimus.
		χέρων, χείρισ [Ⓞ] .	

Μέγας *magnus*, μέζων, μέγισ[Ⓞ]. *major*, *maximus*.

Μικρὸς <i>parvus</i> ,	{	μικρότερ [Ⓞ] , μικρότατ [Ⓞ] , <i>minimus</i> .
		ἥττων, ἥσσων, ἥκιστος, <i>minor</i> , <i>minimus</i> ;
		μέων, <i>minor</i> .

Ἐλαχὺς *parvus*, ἐλάσσων & ἐλάττων, ἐλάχισ[Ⓞ] *minimus*.

Πολὺς *multus*, πλείων *major*, copiosior, πλείσι[Ⓞ] *plurimus*.

§. V. Comparativa nomina aliquando non a positivo, sed aliunde formantur, velut a

Comparativo καλῶν pulchrior, fit καλλιώτερον.
μείων minor, μειότερον.

Superlativo κούδιστον & illustrissimus, κούδιστάτος.

Substantivis ἐλάχιστον & minimus, ἐλαχιστότερον.

βασιλεὺς rex, βασιλεύτερον & magis regius, βασιλεύτατος.

θεὸς Deus, θεώτερον & divinius. Hom.

κλεψῆλης fur, κλεψῆλιστάτος & furacissimus.

Φῶρ fur, Φωρότατος & furacissimus.

πληκῆλης percussor, πληκῆλιστάτος & pronitissimus ad percutiendum.

πότος & potior, πολῆλιστάτος & bibacissimus.

κέρδος & lucrum, κερδίων lucrosior, κερδίστον.

αὐτὸς ipse, αὐτότατος & ipsissimus, Comice.

βαλῶ jacio, βέλτερον & melior, βέλτιστον.

φέρω fero, φέρτερον & praestantior, φέρτατος, φέρτιστον & φέρτιστον.

ἐρῶ μὲν & valens, ἐρῶ μὲν ἐξ ἑσῆς, ἐρῶ μὲν ἐξ ἑσῆς.

ἄνω supra, ἀνώτερον & superior, ἀνώτατος.

κάτω infra, κατώτερον & inferior, κατώτατος.

ἔσω intra, ἐσώτερον & interior, ἐσώτατος.

ἔξω extra, ἐξώτερον & exterior, ἐξώτατος.

ἐγγὺς prope, ἐγγύτερον, ἐγγύων propior, ἐγγύτατος, ἐγγύς.

πρόσω ante, προσώτερον & anterior, προσώτατος.

ὀπίσω retro, ὀπίστερον & posterior, ὀπίστατος.

πόρρω longe, πορρώτερον & remotior, πορρώτατος.

πρωί mane, mature, πρωϊάτερον, maturior, πρωϊάτατος.

ὑψηλὸν alto, ὑψίστος altissimus.

Præpositio- ὑπὲρ super, ὑπέρτερον & superior, ὑπέρτατος su-
nibus, premus: unde per Synicopen ὑπὲρ & consul.

πρὸ ante, πρότερον prior, πρότατος & hinc πρῶτος primus. Conf. p. II. VI. 1. a.

CAPUT DUODECIMUM.

De Numerabilibus.

§. I. Numerabilia sunt vel Cardinalia, vel Ordinalia.

§. II. Cardinalia sunt εἶς, δύο, τρεῖς &c. quorum anomala est declinatio, ut: